

Armoede: zichtbaar - onzichtbaar

Als betrokken lid van de ouderraad, is het uw taak de belangen van alle ouders te vertegenwoordigen. Daar horen ook gezinnen bij met weinig geld. Contacten met ouders en kinderen die leven op of onder de armoedegrens en hun verhalen maken steeds opnieuw duidelijk hoe armoede het gevoel kan geven er niet bij te horen.

Sociale uitsluiting kan bij uitstek ook op (uw) school plaats vinden. Kinderen zitten gedurende een achttal jaren een groot deel van de dag op de basisschool. Dit zijn belangrijke vormende levensjaren. Het is daarom van belang dat scholen oog hebben voor de problematiek van armoede. Ouders en kinderen zullen er vaak alles aan doen om te voorkomen dat hun situatie bekend raakt. Ze wensen niet gestigmatiseerd te worden als arm. Een goed uitgangspunt is om er van uit te gaan dat er inderdaad in elke klas kinderen zitten die het thuis niet breed hebben zonder precies te willen weten wie dat zijn. Daarmee worden ouders en kinderen in hun waarde gelaten. U kunt als ouderraad nieuwe beleidsmaatregelen kritisch volgen op gevaar van uitsluiting van deze kinderen.

Wat kunt u doen? Natuurlijk zijn de kinderen en ouders zelf de ervaringsdeskundigen. Het is zeer positief als er op school een klimaat heerst waarin ouders en hun kinderen vrijelijk voor hun situatie uit kunnen komen en voorstellen voor verbetering kunnen doen. Ook andere kinderen en hun ouders hebben vaak geen weet van het moeten rondkomen van een minimum. Laat u als ouderraad informeren over stille armoede, zet armoede op de agenda en houd er bij activiteiten rekening mee dat alle kinderen mee moeten kunnen doen. De tips in deze folder ondersteunen u daarbij.

Armoede en Kinderen: feiten

In Nederland leven ruim 430.000 kinderen in gezinnen die rond moeten komen van een laag besteedbaar inkomen. Het gaat vaak om eenoudergezinnen, allochtone gezinnen of gezinnen waarbij sprake is van zogenaamde generatiearmoede. Armoede is van invloed op de gezondheid, sociaal emotionele ontwikkeling en toekomstkansen van kinderen.

Gezondheid

Kinderen uit gezinnen met geldproblemen hebben vaak een slechtere gezondheid of een grotere kans daarop. Arme kinderen wonen veelal in slechtere behuizing, eten minder vaak warm en minder gevarieerd. Ze hebben vaak ook minder speelmogelijkheden en doorgaans is er ook geen geld om te sporten. Zo er al geld is voor de contributie, ontbreekt het aan middelen om de bijkomende kosten als kleding, schoeisel, vervoer etc. te bekostigen. Door niet mee te kunnen doen aan sport- en spelactiviteiten kan achterstand ontstaan of groter worden in motorische vaardigheden en ook in de spraak-taal-ontwikkeling.

Onderwijs

Op de basisschool zijn de gevolgen ten aanzien van de leerprestaties niet altijd direct merkbaar; de problemen worden meestal pas echt zichtbaar in het voortgezet onderwijs. Toch speelt armoede ook op de basisschool al een belangrijke rol. Kinderen kunnen worden gepest omdat ze altijd dezelfde kleren of niet de juiste (merk)kleding dragen. Niet ieder kind heeft de juiste spullen (speelgoed), kan een kinderfeestje geven of beschikt over een computer om een werkstuk op te maken. Dit kan uitsluiting betekenen met gevolgen voor het gevoel van eigenwaarde en het zelfvertrouwen van kinderen en daarmee ook voor de prestaties op school.

Doen en Meedoen

Deze folder maakt onderdeel uit van het DOEN EN MEEDOEN pakket voor de basisscholen. Doen en Meedoen is een project dat ontwikkeld is door Stichting De Vonk uit Tilburg, instelling voor Maatschappelijk Activeringswerk met als werkgebied Brabant en Zeeland. De Vonk houdt zich bezig met vraagstukken van armoede en sociale uitsluiting. Zij probeert aandacht hiervoor te mobiliseren en mensen die zich aangesproken voelen te activeren en te ondersteunen. Armoede en effecten op kinderen is al jarenlang één van haar expertises.

In deze folder treft u tips aan hoe u als ouderraad op school rekening kunt houden met kinderen die in armoede opgroeien en hoe u het onderwerp bespreekbaar kunt maken op uw school, zonder hen of hun ouders te kwetsen. Deze folder richt zich met zijn tips specifiek op ouderraden van basisscholen. Er is ook een folder speciaal voor leerkrachten.

Solidair
Groningen & Drenthe

Ellen Hogema
- projectleider
Industrieweg 22c, 9403 AA Assen
tel. 0592 - 331 972
info@solidairgroningendrenthe.nl
www.solidairgroningendrenthe.nl

Maud Diemer
- clustermanager Participatie
Wegalaan 3-5,
Postbus 2266, 9704 CG Groningen
tel. 050 - 577 01 01
fax 050 - 577 64 93
m.diemer@cmogroningen.nl
www.cmogroningen.nl

Mede mogelijk gemaakt door

doen en

meedoen meedoen meedoen meedoen meedoen

TIPS

**voor ouderraden van basisscholen
om alle kinderen mee te laten doen**

Tips voor ouderraden

doen en meedoen

Weet hebben van armoede

- Realiseer u, dat u ook op moet komen voor de belangen van ouders van kinderen met een beperkt besteedbaar inkomen.
- Besef dat er ook op uw school sprake is van kinderen die in armoede opgroeien. Houd daar rekening mee, zonder dat u de kinderen hierop aanspreekt of aankijkt.
- Stel u op de hoogte van de problematiek van armoede en uitsluiting door hierover te lezen, gesprekken te voeren met direct betrokken ouders en kinderen en bijeenkomsten over dit thema bij te wonen.
- Inventariseer regelmatig de mogelijkheden van alle ouders zodat kinderen uit arme gezinnen gelijke kansen krijgen om deel te nemen aan uitstapjes en activiteiten van school en waarbij ook ouders kansen krijgen om zich in te zetten vanuit eigen mogelijkheden.
- Organiseer als ouderraad voor de ouders themabijeenkomsten waar de problematiek van armoede 'indirect' wordt besproken. Dit kan aan de hand van thema's als omgaan met elkaar, kwaliteit, identiteit.
- Laat ouders meedenken over feestjes, traktaties in de klas, merkkleding en maak hierover afspraken.
- Ga met het schoolbestuur en het schoolteam in gesprek over de vormen van uitsluiting die in de ouderraad aan de orde komen en bedenk hiervoor samen oplossingen.

Activiteiten betaalbaar houden

- Dring er op aan dat de school een potje of noodfonds heeft om participatie van alle kinderen altijd mogelijk te maken en waarborg de anonimiteit.
- Voer een variabele (vrijwillige) ouderbijdrage in: ouders die het niet of nauwelijks kunnen betalen, krijgen korting of kwijtschelding. Ouders die dat willen kunnen ook meer betalen.
- Maak bekend dat ouderbijdragen niet verplicht zijn en dat deze ook in termijnen betaald kunnen worden. Of maak inkomensafhankelijke bijdragen bekend.
- Wijs op de mogelijkheden van plaatselijke voorzieningen zoals Sociale Zaken van de Gemeente, Stichting Leergeld of het Jeugd Sportfonds.
- Dring er op aan de kosten voor schoolreisjes, traktaties en het overblijven laag te houden.
- Bespreek manieren om schoolreisjes, schoolzwemmen, cadeaus voor leerkrachten, verjaardagsfeestjes zo te laten plaatsvinden dat alle kinderen mee kunnen doen.
- Om de kosten van extra activiteiten betaalbaar te houden kan er samen met het schoolteam een sponsorloop georganiseerd worden of een inzamelingsactie gestart worden van lege flessen met statiegeld.
- Vlak voor kerstmis zou een kerstmarkt georganiseerd kunnen worden waarbij de werkstukjes van de kinderen (voor een klein bedrag) verkocht worden of waarbij 'kerstspullen van de zolder' aangeboden worden.

Alternatieven bedenken

- Organiseer gezamenlijke maaltijden zoals schoolontbijt of deel schoolmelk of fruit uit.
- Zorg voor een goede en goedkope overblijfregeling. Een school kan ervoor kiezen om thee te schenken voor bij de boterham. Het samen eten kan afgesloten worden met het uitdelen van een snoepje voor elk kind. Op deze wijze nemen kinderen geen pakjes drinken mee naar school en geen snoepgoed.
- Bespreek alternatieven voor de schoolfoto's. Maak als ouders leuke klasse- en kinderfoto's en biedt de mogelijkheid aan om goedkoop bij te bestellen.
- Organiseer regelmatig een ruilbeurs voor kleding, speelgoed en boeken zodat je een signaal afgeeft dat tweedehands ook goed is.
- Stimuleer ouders om 'doe'-feestjes te geven in plaats van dure uitstapjes te maken. Een magneet heeft meer aantrekkingskracht dan dure lego.

Colofon

Tekst:

Marja Wittenbols,
Ria van Nistelrooij

Vormgeving:

Looi Naaijens

Tekeningen:

© Machteld de Jong

Uitgave december 2009

Ellen Hogema -
Solidair Groningen en Drenthe
CMO Groningen

© stichting De Vonk, Tilburg

